

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ראש השנה דף יב

עניין: נחלה אין לה הפסק

טורי אבן

הקישו הכתוב לנחלה. אע"ג דע"כ לא דמי לנחלה לגמרי, דנחלה אין לה הפסק לעולם, ואילו מעשר דגן יש לה הפסק בשנה השביעית דאין נוהג בו מעשרות, מ"מ בנחלתכם קרא יתירה הוא, ובע"כ לא כתב רחמנא אלא להך דרשה שלא יתבטל בשנה השלישית והששית⁸⁵⁹.

ואי נימא בזמן שאין השמיטה נוהג אפילו הכי מעשרות נוהג כמש"כ במקום אחר⁸⁶⁰, א"כ נחלה גמורה היא שאינו פוסק לעולם אפילו בשביעית.

יד דוד

דף יב, ב. מה נחלה אין לה הפסק. הקשה בטורי אבן הא בשביעית יש לה הפסק, ואינה קושיא כלל, דשביעית מטעם הפקר הוא והפקר פטור, וזה לא מקרי הפסק, ואטו אם כל ישראל בשנה אחת יפקירו שדותיהם משום זה יקרא הפסק, הא וודאי ליתא, ונחלה נמי אין לה הפסק כשיש נחלה, ואם אין נחלה לא שייך הפסק דליכא מדעם, והכי נמי גבי שביעית והפקר.

גמי נדרים מב:

בנכסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד לתוך שדהו כו': מאי שנא דאוכל מן הנוטות דפירי דהפקירא אינון ארעא נמי אפקרה אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים ר' שמעון בן אליקים אמר גזירה שמא ישהא בעמידה: מתני' בהמודר הנאה

תנחומא ריש פרשת ויקרא לשמיעה. רבי יצחק נפקא אומר, אלו שומרי שביעית. ולמה נקרא שמם גברי כח. וואה ששדהו מפקרת ואילנותיו מפקרים והסיגים מפרצים ורואה פרותיו נאכלים, וכובש את יצרו ואינו מדבר. ושנו רבותינו, אינהו גבור, הכובש את יצרו. רבי

דברי הגמי (ע"ב)

עני ומעשר שני יבטל או אינו אלא אף מעשר ראשון נמי יבטל ת"ל ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם הקישו הכתוב לנחלה מה נחלה אין לה הפסק אף מעשר ראשון אין לו הפסק (תניא אידך⁸⁶¹) כי תכלה לעשר וגו'

ערוך לנר

דף יב: בגמרא אף מעשר ראשון אין לו הפסק. הט"א הקשה הרי יש לו הפסק בשנת השמיטה. ולענ"ד לא מיקרי זה הפסק כיון דהכל הפקר א"כ שוין הבעלי נחלה הישראלים עם הלויים בכל תבואות הארץ והרי מעשר ראשון לא נתן ללוי רק באשר אין לו נחלה כישראל דהפקר מטעם זה פטור ממעשר כיון דכתיב ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך יצא הפקר שידך וידו שוין (עי' ר"ש מעשרות פ"א מ"א בשם הירושלמי) והרי בשביעית הכל הפקר וא"כ אין זה הפסק מעשר ראשון:

רש"ש

גמי' שם מה נחלה אין לה הפסק כו'. עט"א ש' אע"ג כו' דנחלה אין לה הפסק לעולם ואלו מע"ר יש לו הפסק בשביעית כו'. ואני אומר אף נחלת שדה וכרם נפקת בשביעית כדליתא בנדרים (מה ט) הנחתי לעיל (ט) ועי' לשון המנחומא שהנחתי נחתי ויק"ר: גמי' שם

מדרש רבה ריש פרשת ויקרא

מקדים דברי ר"א לדברי ר"י. א"כ יוספים אנחנו. בתנחומא מוסיף לדרוש פה דברים נפלאים ע"ש. ומ"ש גבורי כח קאי גם על מ"ש לשמוע בקול ליום אחד, לשבת אחת, להודש אחד, שמא לשאר ימות השנה, ודין חמי חקליה פירה, פרמיה פירה, ויהבי ארנונא ושתיק, יש לך גבור גדול מזה. ואם תאמר אינו מדבר

⁸⁵⁹ תנ"ח 1234567

⁸⁶⁰ תנ"ח 1234567

⁸⁶¹ תנ"ח 1234567